

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 9C/47/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7614203584
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Semanová
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2016:7614203584.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, samosudca JUDr. Stanislava Semanová, v právnej veci žalobcov 1/ S. R., T. X.X.XXXX, H. G. C., Š.T. XXX a 2/ N. R., T. X.X.XXXX, H. G. C., Š.T. XXX, obaja právne zastúpení Mgr. Adriánom Bobkom, advokátom so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 78 proti žalovanému N. R., T. XX.X.XXXX, H. G. C., G. N. XX, právne zastúpenom JUDr. Jánom Lemešom, advokátom so sídlom v Košiciach, Žižkova 19, o zaplatenie nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 5000,- Eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 2. rade sumu 5000,- Eur v lehote do 60 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 1. rade trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 709,92 Eur, ktoré zaplatí právnemu zástupcovi žalobcu v 1 rade v lehote do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni v 2. rade trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 570,38 Eur, ktoré zaplatí právnemu zástupcovi žalobcu v 1 rade v lehote do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobným návrhom podaným na tunajšom súde dňa 24.2.2014 sa žalobca v 1. rade domáha od žalovaného náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30 000,- Eur. Návrh odôvodnil tým, že dňa XX.X.XXXX jeho syn M. R. podľahol zraneniam spôsobených dopravnou nehodou zapríčinenou žalovaným. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T/24/2010 zo dňa 24.8.2010 bol žalovaný odsúdený pre trestný čin usmrtenia a trestný čin ublíženia na zdraví. Protiprávnym konaním žalovaného bolo zasiahnuté do jeho rodinného života, pričom tento následok je neodstrániteľný a nenapraviteľný. Smrť jeho syna bola nečakaná, úplne zbytočná a nie je možné sa s ňou vyrovať. Došlo tak k závažnému zásahu do jeho súkromia, keďže so synom mali vytvorenú úzku rodinnú väzbu. Jednalo sa o jednu z najbližších osôb v jeho živote, stratu syna považuje za ujmu predovšetkým v citovej oblasti. Intenzitu zásahu do jeho práv zvyšujú aj okolnosti úmrtia jeho syna, ktorý zahynul v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným pod vplyvom alkoholu. Takýto zásah nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, náhrada nemajetkovej ujmy môže aspoň čiastočne prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu.

Dňa 25.7.2014 bol tunajšiemu súdu doručený návrh žalobkyne v 2. rade, ktorým sa od žalovaného domáha náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 30 000,- Eur z dôvodu usmrtenia jej syna M. pri dopravnej

nehode, ku ktorej došlo dňa XX.X.XXXX. Svoj návrh žalobkyňa zdôvodnila poukazujúc na tie isté skutočnosti ako žalobca v 1. rade. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 9C/207/2014.

Uznesením sp. zn. 9C/47/2014-50 zo dňa 16.10.2014 súd spojil na spoločné konanie konania vedené tunajším súdom vedené pod sp. zn. 9C/47/2014 a 9C/207/2014 podľa § 112 ods. 1 O.s.p. s tým, že spoločné konanie bolo ďalej vedené pod sp. zn. 9C/47/2007.

Na pojednávaní žalobca v 1. rade uviedol, že v čase dopravnej nehody syn M. mal len 19 rokov. Pred jeho smrťou žili v spoločnej domácnosti. Syn M. bol v čase pred nehodou nezamestnaný, evidovaný na úrade práce. nemal príjem, bol riešený v rámci sociálnej dávky, ktorú poberali ako rodina, na neho pripadla suma cca 62,- eur mesačne. Ich vzájomné vzťahy boli dobré. Predtým syn chodil do Osobitnej školy v Spišských Vlachoch, kde ho odprevádzal každý deň ráno a vždy po škole chodieval po neho. Doma pomáhal aj pri fyzických prácach, napr. rúbalo drevo. Keď prišiel z práce, rozprával sa s ním, pýtal sa ho, čo robil cez deň, či pomáhal mame a podobne. Syn M. v čase nehody bol dospelý, do budúcnosti neplánoval odísť z domu. Po smrti syna sa necítil dobre. Hoci syn bol postihnutý, mohol žiť, mohol ostať medzi nimi. Zomrel pri dopravnej nehode, hoci sám ani nemal vodičský preukaz. V súvislosti s úmrtím syna nevyhľadal lekára, avšak cítil smútok a tento smútok pociťuje doposiaľ. Pred smrťou syn nebol ženatý, nemal družku ani deti. So žalovaným nie sú v príbuzenskom vzťahu. Jeho najstaršia dcéra však žila s bratom žalovaného. Syn Radoslav sa poznal so žalovaným z dôvodu, že bývali v susedstve. V čase, keď došlo k nehode bol v Českej republike, kde pracoval. Má viacero detí, všetky svoje deti rovnako rád. V rodine mali už úmrtie dieťaťa, ktoré zomrelo pri pôrode, čo bolo niekedy v roku 1982. Medzi úmrtím tohto dieťaťa a úmrtím syna M. nebol žiaden rozdiel, keďže obe boli jeho deti. V spoločnej domácnosti doposiaľ žije jeho syn, ktorý má 19 rokov a 17 - ročná dcéra.

Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že návrh na náhradu nemajetkovej ujmy podala z dôvodu, že jej syn ešte mohol žiť. Zabil ho žalovaný, pričom v čase nehody syn mal len 19 rokov, stále im chýba. M. jej stále pomáhal. Nevedel čítať a písať, mal určité postihnutie, z ktorého dôvodu navštevoval aj Osobitnú školu v Spišských Vlachoch, kde ho stále odprevádzal manžel. Od 15 rokov M. bol stále doma a následne od 18 rokov chodil s ňou na aktivačné práce. Okrem syna M. s nimi v čase nehody, ale aj v súčasnej dobe žili ďalšie deti a to syn W. a dcéra T.. Okrem týchto detí majú najstaršiu dcéru N., ktorá v čase nehody, žila v domácnosti svojho druhu, ktorý je bratom žalovaného. M. so žalovaným sa poznali, chodil aj k nim domov za svojou sestrou. V deň dopravnej nehody nevedela, že syn M. je so žalovaným a že niekam šli na aute, M. odišiel s tým, že ide k babke. O nehode sa dozvedela od polície. Nikdy predtým sa nestalo, aby jej syn klamal. Trávila s ním takmer celé dni, keďže bola taktiež nezamestnaná. Po jeho smrti vyhľadala aj odbornú pomoc, navštívila svojho ošetrojúceho lekára z dôvodu, že vždy si spomínala na syna M.. M. mal priateľku zo Žehry, nežili však spolu. V minulosti jej už jedno dieťa zomrelo. Šlo o syna, ktorý zomrel, keď mal 9 mesiacov.

Žalovaný uviedol, že sa necíti byť zodpovedný za smrť M. R., doposiaľ nevie ako presne k havárii došlo. Nebohého M. poznal od malička. Bol normálny slušný chlapec a jeho smrť sa ho dotkla, doposiaľ je mu to ľúto. Ďalej uviedol, že M. nežil v domácnosti žalobcov pred nehodou. Mal družku, s ktorou býval u nej v Žehre, domov chodieval možno raz za dva, tri týždne. M. sa so svojim otcom dosť hádal kvôli peniazom. Žalobcovia brali na M. dávku, ktorú mu nedávali a živiť ho musela jeho družka. V deň nehody ho M. navštívil. Spoločne spolu pili a potom ho volal na zábavu do Bystran. Vozidlo zn. Mazda, s ktorým došlo k predmetnej nehode v čase nehody vlastnil jeho mladší brat, ktorý mu ho požičal.

Súd vykonal dokazovanie, vypočul žalobcov, svedkov I. I., J. R., S.Z. R., Z. R. Z. I. R., oboznámil sa s lekárskeym potvrdením, uznesením o zamietnutí odvolania, obžalobou, listinnými dôkazmi zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 3T/24/2010 a to rozsudkom, uznesenie o zamietnutí odvolania, znaleckým posudkom č. XX/XXXX, zápisnicou o vylúčení svedka poškodeného a zistil tento skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 3T/24/2010 zo dňa 24.8.2010 bol žalovaný uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s použitím § 138 písm. b) Trestného zákona preto, že dňa XX.X.XXXX B. XX.XX hod. riadil osobné motorové vozidlo zn. Mazda v obci Bystrany, neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam a vozidlom narazil jeho prednou časťou do vozidla Škoda Felcia, ktoré bolo zaparkované mimo vozovku, následne pokračoval vozidlom zn. Mazda v pôvodnom smere jazdy a pri rýchlosti 86 až 95,2 km/hod. vyšiel na chodník pre chodcov po pravej strane

v smere jazdy, kde zrazil idúceho chodca, ktorý utrpel zranenia s dobou liečenia a práceneschopnosti v trvaní 6 až 10 týždňov so zanechaním trvalých následkov. Následne s vozidlom zn. Mazda narazil do oplotenia rodinného domu, po čom bolo vozidlo odhodnené do protismernej časti vozovky, kde zastalo, pričom spolujazdec vo vozidle M. R. utrpel zranenia šok po úraze a krvácaní pri polytraume, na následky ktorých po prevoze do Nemocnice v Krompachoch dňa XX.X.XXXX D. Č. B. XX.XX hod. podľahol. Vodičovi bola zistená hladina alkoholu v krvi v čase skutku v rozmedzí 1,29 - 1,45 promile a vozidlo riadil bez vodičského oprávnenia. Konal v rozpore s ustanoveniami § 4 ods. 2 písm. c), § 4 ods. 3 písm. b), § 15 ods. 1, § 15 ods. 4 a § 68 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciach. Uvedeným rozsudkom bol žalovanému uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a trest zákazu viesť všetky druhy motorových vozidiel v trvaní 7 rokov. Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bol zaviazaný zaplatiť poškodenému S. R. škodu vo výške 1 000,- Eur z titulu nákladov na kar, pohreb a pomník.

Zo znaleckého posudku č. 15/2007 vypracovaného v trestnom konaní znalcom z Odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvie súdne lekárstvo bolo zistené, že nebohý M. R. utrpel pri dopravnej nehode viaceré vonkajšie a vnútorné zranenia s tým, že šlo o násilnú smrť a smrti nebohého sa nedalo zabrániť ani včasnou a odbornou lekárskou pomocou. Bezprostrednou príčinou úmrtia M. R. bol šok po úraze a krvácaní pri polytraume. Zo znaleckého posudku je tiež zrejmé, že M. R. sa v čase nehody nachádzal na rozhraní stredného a ťažkého stupňa opilsti s hladinou alkoholu v krvi v rozmedzí 1,97 - 2,08 promile.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.12.2012 bolo odvolanie žalovaného proti vyššie uvedenému rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 3T/24/2010 zo dňa 24.8.2010 zamietnuté. Uvedený rozsudok je tak právoplatný.

Dokazovaním mal súd preukázané, že nebohý M. R. v čase smrti mal 19 rokov. Ukončené mal len základné vzdelanie na osobitnej škole. V čase smrti bol nezamestnaný, nemal žiaden príjem. Žalobcovia ako rodičia nebohého poberali aj na nebohého dávku v hmotnej núdzi. Nebohý pred smrťou mal vážnu známosť s I. R..

Podľa vyjadrenia žalobcov nebohý M. R. v čase smrti žil v spoločnej domácnosti s rodičmi - žalobcami v tomto konaní. Bol to dobrý chlapec, ktorý im v domácnosti pomáhal. Potvrdili, že mal priateľku zo Žehry, nežili však spolu, priateľka ho navštevovala u nich doma. Niekedy spolu odišli k jej otcovi do Žehry, kde ostali 3 - 4 dni, niekedy týždeň.

Svedkyňa I. I. uviedla, že s nebohým M. R. mala vzťah, ktorý trval asi rok pred jeho smrťou. Stretávali sa každý deň, ona chodievala do Spišského Podhradia, nebohý tiež chodieval k nej do Žehry, kde býva u rodičov. Vzťah nebohého a jeho rodičov bol dobrý, za jej prítomnosti medzi nimi nikdy nebol žiaden spor. Do budúcnosti plánovali žiť spolu a to u rodičov nebohého.

J. R. - nevesta žalobcov uviedla, že v čase smrti M. R. bývala u svokrovcov. M. bol pre ňu ako vlastný brat, bol to dobrý človek, nevedel ublížiť nikomu. Svojim rodičom pomáhal, s nikým sa nehádal. Po dobu asi 1 roka pred jeho smrťou mal družku I..

Brat nebohého S. R. v čase keď došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynul M. býval u rodičov. Uviedol, že brat bol dosť hanblivý, hanbil sa rozprávať aj so staršími ľuďmi, keď školu skončil s nikým sa už nestretával. Brat M. nechodil na žiadne zábavy, diskotéky, doma pomáhal. Vzťah medzi rodičmi a M. bol dobrý, nehádali sa navzájom. Rodičia jeho smrť zle znášali, stále im chýba. M. nikdy nikomu neublížil.

Z. R. - matka žalovaného uviedla, že v deň kedy došlo k dopravnej nehode, pri ktorej zahynul syn žalobcov, prišiel ich syn k nim už ráno okolo 8.00 hod. M. šiel za svojou sestrou, ktorá v tom čase bývala u nich, lebo žila s jej synom. Následne šiel za N. a hovoril mu, že večer musí ísť na zábavu do Bystran. N. s tým nesúhlasil. M. však v ten deň došiel k nim asi 5 krát, keď prišiel večer, mal so sebou aj fľašu vína. Jej syn nepil, následne autom odišli do Bystran. Jej druhá nevesta, ktorá býva v Bystranoch, jej následne povedala, že zábava ani nebola a jej syn sedel u nich, kde aj vypil alkohol. M. ho videl a chcel od neho aby sa vrátili domov. N. najprv nechcel z dôvodu, že vypil, na to však M. vzal kľúče od auta a preto N. odišiel za ním. Čo sa týka vzťahu medzi M. a jeho rodičmi podľa nej mali dobrý vzťah, aj keď M. chodieval často k ním a svojej sestre sa sťažoval, že jeho rodičia majú radšej jeho brata S. ako jeho. M. mal známosť s I. I., podľa nej aj žili spolu u žalobcov.

Brat žalovaného I. R. uviedol, že M. bol normálny chlapec. Bývali na jednej ulici, M. ich navštevoval. Pokiaľ sa týka vzťahu nebohého M. a jeho rodičov ten bol dobrý aj keď pokiaľ M. od rodičov niečo požadoval, napr. peniaze, nedali mu ich alebo nemali peniaze a preto občas vznikali problémy. Rodičia nebohého nemali dostatok peňazí na pohreb, preto na pohreb im dal peniaze a to 50 000,- Sk, niečo dali aj jeho rodičia. Urobil to z toho dôvodu, že sa jednalo o jeho švagra. Pred smrťou M. žil so svojou družkou I., niekedy žili v Žehre, niekedy aj v Podhradí u žalobcov.

Podľa článku 19 ods. 1, 2 Ústavy SR č. 460/1992 Z.z., každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 135 ods. 1 O.s.p., súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; 14) súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Žalobcovia sa v tomto konaní domáhajú od žalovaného náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a to titulom zásahu žalovaného do ich osobnostných práv v dôsledku smrti ich syna pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je preukázanie, že došlo k zásahu, ktorý bol neoprávnený a jednak to, že tento zásah je objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Podmienkami priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy teda sú:

- existencia ujmy
- porušenie právnej povinnosti alebo protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv
- príčinná súvislosť medzi ujmou a protiprávnym konaním resp. porušením povinnosti.

Právo na ochranu osobnosti predstavuje inštitút, v rámci ktorého sú chránené jednotlivé čiastkové práva fyzických osôb, kde predmetom ochrany sú nemateriálne hodnoty a stránky osobnosti fyzickej osoby (meno, česť, dôstojnosť, súkromie, vážnosť, rodinný život a pod.) a prejavy osobnej povahy (písomnosti, podobizne, obrazové snímky, zvukové záznamy). Súčasťou práva na súkromie je právo na nerušený osobný život, život jednotlivca v kruhu jeho najbližších, teda aj právo na rodinný život, ktorého podstatou je právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založenej na citových väzbách. V danej veci je zrejme, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov spočívajúcim v narušení ich súkromného života, ktorého súčasťou je aj život rodinný. Smrť blízkej osoby je pre pozostalých a hlavne rodinu nepochybne veľmi traumatizujúca a smutná udalosť. V okamihu, keď niekto svojím neoprávneným konaním spôsobí smrť fyzickej osobe dôjde k zásahu na jednu z najdôležitejších hodnôt v spoločnosti.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobcovia s ich nebohým synom M. žili v spoločnej domácnosti a je nepochybné, že medzi nimi navzájom boli vytvorené a existovali sociálne a citové vzťahy. Syn žalobcov zomrel v mladom veku, pred smrťou žil v spoločnej domácnosti so žalobcami. Žalovaný v konaní namietal, že nebohý pred smrťou žil v domácnosti jeho vtedajšej priateľky. Táto skutočnosť dokazovaním nebola preukázaná. Je pravdou a v konaní bolo potvrdené, že nebohý mal vážnu známosť, ako aj to, že so svojou priateľkou chodieval aj do miesta jej bydliska. Nebolo však preukázané, aby s ňou natrvalo žil v domácnosti jej rodičov. Túto skutočnosť nepotvrdila ani vypočutá priateľka nebohého, ani svedkovia vypočutí na návrh žalovaného. Dokazovaním tiež nebolo preukázané, aby vzťahy medzi rodičmi a ich nebohým synom M. boli značne narušené. Táto skutočnosť nevyplýva ani z jednej výpovede vypočutých svedkov. Pokiaľ svedkovia aj spomenuli určité problémy medzi rodičmi a synom, súd má za to, že nešlo o spory značnej intenzity. Naopak vypočutí svedkovia potvrdili, že nebohý bol dobrým človekom, svojej rodine pomáhal pri prácach v domácnosti. Je tak nepochybné, že u žalobcov stratou syna došlo k citovej ujme vo forme smútku zo straty blízkej osoby a straty spoločenstva s blízskou osobou t.j. došlo k zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život.

Pri posudzovaní druhej z uvedených podmienok priznania náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo zodpovednosti žalovaného za dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu syna žalobcov. Súd v tomto poukazuje na rozsudok tunajšieho súdu v trestnom konaní vedenom proti žalovanému, ktorým bola uznaná vina žalovaného za prečin usmrtenia zo skutku, ku ktorému došlo v súvislosti s dopravnou nehodou dňa XX.X.XXXX. Uvedený rozsudok je právoplatný a v tomto konaní je súd podľa citovaného ustanovenia § 135 ods. 1 O.s.p. viazaný rozhodnutím príslušných orgánom o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Na základe toho je jednoznačne preukázaná zodpovednosť žalovaného za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcov a teda pasívna legitímácia žalovaného v tomto konaní.

Posledným predpokladom priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je existencia príčinnej súvislosti medzi ujmou a porušením právnej povinnosti resp. protiprávnym úkonom. Vzťah príčinnej súvislosti je daný vtedy, ak medzi porušením právnej povinnosti resp. protiprávnym úkonom a škodou je vzťah príčiny a následku t.j. ak porušenie právnej povinnosti resp. protiprávny úkon je práve tou okolnosťou, bez existencie ktorej by k vzniku ujmy nedošlo. V danej veci je nepochybné, že k smrti nebohého M. R. došlo pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný a teda jeho smrť je dôsledkom zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode zavinenej žalovaným.

Vzhľadom na uvedené má súd za to, že sú splnené všetky predpoklady priznania nemajetkovej ujmy žalobcom t.j. neoprávnené konanie resp. protiprávny úkon zo strany žalovaného, existencia ujmy na strane žalobcov a bezprostredný vzťah t.j. príčinná súvislosť medzi vzniknutou nemajetkovou ujmou a konaním žalovaného.

Výšku peňažného zadošťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľou a pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka musí mať preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadošťučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcom. Je nepochybné, že v prípade straty blízkeho člena rodiny nie je morálna satisfakcia postačujúca preto, že ide o zásah s neodstrániteľnými následkami a preto prichádza do úvahy právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V ustálenej judikatúre ako aj u odbornej verejnosti panuje názor, že smrť blízkej osoby nemožno nijako vyčíslit' peniazmi, a teda neexistuje ani ekvivalentná náhrada. Náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje skutočne len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je iba do istej miery odškodniť stratu pozostalých, ku ktorej došlo k dôsledku straty blízkej osoby.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy sa líši podľa okolností prípadu. Súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy berú do úvahy niekoľko faktorov, napr.

- či subjekt, ktorý je zodpovedný za smrť osoby spôsobil smrť úmyselne alebo z nebanlivosti,
- do akej miery došlo k narušeniu, resp. zásahu do práva na rodinný a súkromný život (či blízka osoba mala status manžela, potomka, predka alebo viacero súčasne),
- neposlednom rade súdy prihliadajú aj na to, či pozostalí neboli „morálne uspokojení“ v podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin alebo verejného ospravedlnenia.

V predmetnej veci žalobcovia ako rodičia nebohého požadovali nemajetkovú ujmu vo výške každý po 30 000,- Eur. Žalovaný v konaní nepreukázal, aby nebohý nežil s rodičmi pred smrťou v spoločnej domácnosti, ani to, aby vzťahy medzi nimi boli narušené. Občasné konflikty ešte neznamenajú, že rodičia majú k svojmu dieťaťu negatívny vzťah. Žalovaný riadil motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, v obci neprimeranou rýchlosťou, závažným spôsobom tak porušil predpisy ohľadne premávky na pozemných komunikáciách.

Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy však súd vzal do úvahy aj ďalšie skutočnosti majúce vplyv na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. V prvom rade súd vzal do úvahy, že žalovaný bol odsúdený pre prečin usmrtenia na nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý aj čiastočne vykonal. Žalovaný oľutoval smrť nebohého, poznali sa navzájom, považoval nebohého za dobrého človeka. Taktiež vzal do úvahy skutočnosti preukázané z trestného spisu tunajšieho súdu a to, že nebohý syn žalobcov dobrovoľne nastúpil do vozidla, ktoré riadil žalovaný, hoci mu muselo byť zrejmé, že je pod vplyvom alkoholu. Z trestného spisu je tiež zrejmé, že aj nebohý bol v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu.

Dokazovaním bolo tiež preukázané, že nebohý v čase smrti nepracoval, žalobcovia neboli odkázaní na jeho výživu. Do budúcnosti vzhľadom na vzdelanie nebohého tu nie je ani predpoklad, aby finančne pomáhal a zabezpečoval rodičov. Okrem toho bolo preukázané, že nebohý si plánoval založiť rodinu, osamostatniť sa od žalobcov a to aj pokiaľ by ostali bývať s partnerkou v ich domácnosti. V neposlednom rade súd prihliadol aj na to, že v konaní nebolo preukázané, aby po smrti syna žalobcovia museli vyhľadať odbornú pomoc, nebol tak preukázaný výrazne nepriaznivý vplyv na ich zdravotný stav.

Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prihliadol na uvedené skutočnosti a na to, že účelom finančného zadosťučinenia nie je kompenzovať žalobcom stratu ich blízkych, ale do istej miery kompenzovať ich útrapy vyvolané smrťou blízkej osoby. Pri stanovení konečnej výšky nemajetkovej ujmy musí byť tiež zachovaná požiadavka nezneužitia tohto prostriedku na neprípustné obohacovanie. Súd preto návrhu vyhovel a obom žalobcom priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške po 5 000,- Eur. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol poukazujúc na už vyššie uvedené skutočnosti.

Podľa § 142 ods. 3 O.s.p., aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

O trovách konania rozhodol súd podľa citovaného ustanovenia § 142 ods. 3 O.s.p. Ich náhradu priznal žalobcom z dôvodu, že rozhodnutie o výške im priznaného plnenia záviselo od úvahy súdu. Žalobcovia si uplatnili náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré boli u žalobcu v 1. rade vyčíslené právnym zástupcov vo výške 763,93 Eur a u žalobkyne v 2. rade vo výške 624,39 Eur.

Súd pri vyčíslení trov právneho zastúpenia žalobcov vychádzal z ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z.z. Hodnota jedného úkonu právnej služby bola určená podľa § 10 ods. 8 vo výške 91,29 Eur. Pri úkonoch vykonaných po spojení vecí žalobcov na spoločné konanie súd vychádzal z hodnoty jedného úkonu právnej služby vo výške 45,65 Eur poukazujúc na ustanovenie § 13 ods. 2 uvedenej vyhlášky.

U žalobcu v 1. rade bola náhrada trov právneho zastúpenia priznaná za tieto úkony právnej služby, ktoré súd považoval za účelne vynaložené:

- prevzatie a príprava pojednávania dňa 21.2.2014 (§ 13a ods. 1 písm. a/) vo výške 91,29 Eur,
- podanie návrhu na začatie konania dňa 24.2.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c/) vo výške 91,29 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 10.9.2014 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 91,29 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 16.12.2014 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 3.2.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 29.9.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 19.11.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 21.1.2016 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,

t.j. odmena spolu 502,12 eur. Odmena nebola priznaná za jeden úkon a to za písomné podanie zo dňa 22.1.2015. Nešlo totiž o vyjadrenie žalobcu vo veci samej podľa § 14 ods. 1 písm.) vyhlášky, len o oznámenie návrhov na doplnenie dokazovania v konaní. Trovy žalobcu v 1. rade ďalej pozostávajú z režijného paušálu za štyri úkony v roku 2014 vo výške po 8,04 Eur, tri úkony v roku 2015 vo výške po 8,39 Eur a jeden úkon v roku 2016 vo výške 8,58 Eur, t.j. spolu režijný paušál 65,91 Eur.

U žalobkyne v 2. rade bola náhrada trov právneho zastúpenia priznaná za tieto úkony právnej služby, ktoré súd považoval za účelne vynaložené:

- prevzatie a príprava pojednávania dňa 25.7.2014 (§ 13a ods. 1 písm. a/) vo výške 91,29 Eur,
- podanie návrhu na začatie konania dňa 25.7.2014 (§ 13a ods. 1 písm. c/) vo výške 91,29 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 16.12.2014 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 3.2.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 29.9.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 19.11.2015 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,
- účasť na pojednávaní dňa 21.1.2016 (§ 13a ods. 1 písm. d/) vo výške 45,65 Eur,

t.j. odmena spolu 410,83 eur. Odmena taktiež nebola priznaná za jeden úkon a to za písomné podanie zo dňa 22.1.2015 z dôvodu, že nešlo o vyjadrenie žalobkyne vo veci samej podľa § 14 ods. 1 písm.) vyhlášky, len o oznámenie návrhov na doplnenie dokazovania v konaní. Trovy žalobkyne v 2. rade ďalej pozostávajú z režijného paušálu za tri úkony v roku 2014 vo výške po 8,04 Eur, tri úkony v roku 2015 vo výške po 8,39 Eur a jeden úkon v roku 2016 vo výške 8,58 Eur, t.j. spolu režijný paušál 57,87 Eur.

Právny zástupca ďalej vyčíslil cestovné za cestu na pojednávania konané v dňoch 10.9.2014, 16.12.2014, 3.2.2015, 29.9.2015, 19.11.2015 a 21.1.2015 Poprad - Spišská Nová Ves a späť motorovým vozidlom. Cestovné bolo určené pri počte kilometrov 52, priemernej spotrebe 5,10 l na 100 km, základnej náhrade 0,183 Eur a cene za 1 l pohonných hmôt:

- 1,47 Eur dňa 10.9.2014 vo výške 13,414 Eur,
- 1,353 Eur dňa 16.12.2014 vo výške 13,104 Eur,
- 1,209 Eur dňa 3.2.2015 vo výške 12,722 Eur,
- 1,256 Eur dňa 29.9.2015 vo výške 12,846 Eur,
- 1,229 Eur dňa 19.11.2015 vo výške 12,776 Eur a
- 1,172 Eur dňa 21.1.2016 vo výške 12,624 Eur.

Cestovné za pojednávania po spojení vecí na spoločné konanie si uplatnil v polovici žalobca v 1. rade a v polovici žalobkyňa v 2. rade. U žalobcu v 1. rade tak cestovné predstavuje sumu 45,45 Eur a u žalobkyne v 2. rade sumu 32,04 Eur.

Ďalej bola priznaná náhrada straty času za cestu na vyššie uvedené pojednávania vo výške 2 polhodín za cestu Poprad - Spišská Nová Ves a späť u žalobcu v 1. rade vo výške 96,44 Eur, ktorá suma bola určená nasledovne:

- pojednávanie dňa 10.9.2014 dve polhodiny po 13,40 eur, spolu 26,80 Eur,
- pojednávanie dňa 16.12.2014 dve polhodiny po 13,40 eur z toho polovica 13,40 Eur,
- pojednávanie dňa 3.2.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 29.9.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 19.11.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 21.1.2016 dve polhodiny po 14,30 eur z toho polovica 14,30 Eur.

U žalobkyne v 2. rade náhrada straty času predstavuje 69,64 Eur, ktorá suma bola určená nasledovne:

- pojednávanie dňa 16.12.2014 dve polhodiny po 13,40 eur z toho polovica 13,40 Eur,
- pojednávanie dňa 3.2.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 29.9.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 19.11.2015 dve polhodiny po 13,98 eur z toho polovica 13,98 Eur,
- pojednávanie dňa 21.1.2016 dve polhodiny po 14,30 eur z toho polovica 14,30 Eur.

Spolu tak trovy právneho zastúpenia u žalobcu v 1 rade činia 709,92 Eur a u žalobkyne v 2. rade 570,38 Eur.

Podľa § 160 ods. 1 O.s.p., ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu. Súd môže určiť, že peňažné plnenie sa môže

vykonať aj v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí, a to aj tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

Poukazujúc na citované ustanovenie súd povolil žalovanému dlhšiu než 3-dňovú lehotu na plnenie a to vzhľadom na výšku sumy, ktorú je povinný celkovo na základe tohto rozhodnutia zaplatiť a je potrebné, aby mal žalovaný možnosť zabezpečiť vyplatenie tejto sumy.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Košiciach, písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach /§ 42 ods. 3 O.s.p./ uviesť proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napadá, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona č. 233/1995 Zb., ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.